

บทวิเคราะห์เปรียบเทียบ รถถังหลัก (Main Battle Tanks) ของสาธารณรัฐประชาชนจีน: ศึกษาเฉพาะแบบที่ส่งออก ณ ปี ค.ศ. 2015

1. กล่าวนำ

สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยบริษัท China North Industries Corporation หรือ NORINCO² ได้เริ่มพัฒนาเพื่อการซ่อมบำรุงมาเป็นการผลิตรถถังหลักมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเป็นบริษัทเดียวที่สามารถบริหารโครงการขนาดใหญ่เช่นนี้ได้ มีการใช้งานที่แพร่หลาย สามารถส่งออกเพื่อเข้าประจำการในกองทัพหลายประเทศ³ อย่างไรก็ตาม การผลิตรถถังได้ประสบกับปัญหาบางประการ เช่น ปัญหาทางเทคนิคทางการเงิน การอยู่ในห่วงโซ่ปรับปรุงพัฒนาหรือเปลี่ยนแบบไปพัฒนาในแบบอื่น ๆ การที่ประเทศคู่แข่งผลิตรถถังหลักสมรรถนะสูงกว่า หรือการสงวนเทคโนโลยีบางประการไว้เฉพาะในกองทัพจีน ส่งผลให้เกิดการยกเลิกการผลิต การเกิดเหตุขัดข้อง การลดหรือหยุดผลิตต่อะโหล่ จนกระบวนการผลิตไม่ต่อเนื่องและไม่สามารถทำการส่งออกได้⁴ รายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบครั้งนี้จะศึกษารถถังที่จีนที่กำลังดำเนินการผลิตและทำการส่งออกในปัจจุบัน ณ ปี ค.ศ. 2015 ด้วย การใช้เกณฑ์และสมรรถนะต่าง ๆ ในการพิจารณารถถังหลัก 3 แบบ ดังต่อไปนี้ 1.MBT-2000 (48 คัน) 2.MBT-2000Gai หรือ VT-2 (42 คัน) 3.MBT-3000 (52 คัน)

2. ข้อมูลของรถถังหลัก

2.1 รถถังหลัก MBT-2000

รถถังหลัก MBT-2000 เรียกอีกอย่างว่า Type 90-II เป็นที่นิยมในหลายประเทศ เข้าประจำการในกองทัพบกจีนกว่า 400 คัน และส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น เปรู (ประมาณการไว้ราว 80-120 คัน แต่ยังคงประสบปัญหาทางการเงินอยู่) โมร็อกโก (จัดหาแล้ว 150 คัน) เมียนมา (ไม่ทราบจำนวนแน่ชัด) และบังกลาเทศ (44 คัน) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปากีสถานซึ่งได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการผลิตตามใบอนุญาต

¹อ้างอิงข้อมูลจาก IHS Jane's Land Warfare Platform: Armoured Fighting Vehicles 2012-2014. และเว็บไซต์บริษัท NORINCO; <http://en.norincogroup.com.cn/>

²บริษัท NORINCO ผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์หลายชนิด ตั้งแต่ ยานพาหนะทางทหาร สารเคมีทางทหาร อมภัณฑ์ ปืนเล็กทั้งทางทหารและ พลเรือน และเทคโนโลยีระดับสูงต่าง ๆ เช่น จรวดเบ้าที่มีความแม่นยำสูง ยานรบสะเทินน้ำสะเทินบก ปืนใหญ่สนาม ปืนต่อสู้อากาศยาน ฯลฯ

³หลายประเทศ เช่น เมียนมา ซูดาน ปากีสถาน บังกลาเทศ บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา เวียดนาม แคมเบีย ซิมบับเว อิหร่าน เกาหลีเหนือ คองโก กัมพูชา ชาด ลาว และไทย

⁴รถถังหลักที่ยังมีประจำการในกองทัพจีนและกองทัพประเทศอื่น ๆ แต่จีนไม่ส่งออกอีกต่อไป มีดังต่อไปนี้ Type 98, Type 99, Type 85-III, Type 85-II, Type 80, Type 79, Type 69, Type 59

(licensed production) และพัฒนาไปเป็น Khalid MBT สังกัดหน่วยทหารยานเกราะของกองทัพปากีสถานกว่า 300 คัน⁵ สถานะในปัจจุบันทาง NORINCO มีความพร้อมในการผลิตตามคำสั่งซื้อ

MBT-2000 มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับ Type 85-IIIM แต่มีน้ำหนักที่มากกว่า เพราะทำการปรับปรุงเกราะรอบคันและใช้เครื่องยนต์ดีเซล 1,200 แรงม้า (Type 85-II ใช้เครื่องยนต์ดีเซลขนาด 730 แรงม้า) คุณลักษณะส่วนที่ใกล้เคียงกับ MBT 3000 คือ ส่วนของป้อมปืนที่ได้รับการป้องกันด้วยเกราะปฏิกิริยาต้านทานการระเบิด (Explosive Reactive Armour- ERA) ปืนใหญ่รถถังมีขนาด 125 มม. ลำกล้องเกลี้ยง สามารถยิงประกอบเคลื่อนที่ได้ (NORINCO เปิดเผยผลการทดสอบ ความน่าจะเป็นในการยิงเข้าเป้าเคลื่อนที่ ที่ระยะยิง ตั้งแต่ 200 ม. ถึง 7,000 ม. อยู่ที่ร้อยละ 71) โดยผ่านระบบควบคุมการยิงแบบ image stabilized ที่มีหลักยิงสร้างภาพด้วยความร้อนและเลเซอร์วัดระยะยิง แต่มีอัตราการยิงสูงสุดที่ต่ำกว่า MBT-3000 คือ 6-8 นัดต่อนาที (MBT-3000 อยู่ที่ 12 นัดต่อนาที) และระยะเวลาในการจับเป้าอยู่ที่ 7-10 วินาที ก่อนการทำการยิง นอกจากนี้ยังติดตั้งปืนกลอัตโนมัติขนาด 12.7 มม. และปืนกลร่วมแกนขนาด 7.62 มม. ส่วนด้านข้างของตัวรถถังได้รับการติดตั้งเครื่องยิงลูกระเบิดควั่น รถถังมี ระยะปฏิบัติการ 450 กม. ความเร็วสูงสุด 69 กม./ชม. และสามารถลุยน้ำลึกได้ 5 ม. ซึ่งจะเห็น ได้ว่ามีความคล่องตัวมากกว่า MBT-3000 เนื่องจากน้ำหนักเครื่องยนต์ที่น้อยกว่า บรรจุกระสุนได้น้อยกว่า และไม่มีระบบป้องกันสงครามนิวเคลียร์-ชีว-เคมี

ภาพที่ 1 รถถังหลัก MBT-2000

รถถังหลัก MBT-2000 มี รุ่นที่แตกต่างกัน (variants) 3 แบบ คือ MBT-2000, VT1A MBT, และรถกู้ซ่อม Type 654 (Armoured Repair and Recovery Vehicle-ARRV) โดยแบบ VT1A MBT เป็นแบบผลิตเพื่อการส่งออกขายนอกประเทศ แต่ MBT-2000 จะใช้ในกองทัพของจีนเองเท่านั้น ส่วนรถกู้ซ่อม Type 654 จะใช้ chassis และเครื่องยนต์ดีเซล 6TD-2 จากยูเครน แต่รถกู้ซ่อมจะไม่ได้รับการติดตั้งเกราะต้านทาน

⁵นอกจากนี้ ปากีสถานยังส่งออกรถถังหลัก Khalid MBT ไปยังกองทัพซาอุดีอาระเบียกว่า 150 คัน กองทัพศรีลังกา 22 คัน และกองทัพเมียนมาอีกไม่ทราบจำนวน โดยทางปากีสถานเองมีความพยายามในการยกระดับเครื่องยนต์ให้มีกำลังสูงกว่าเดิมด้วยการติดตั้ง V-series diesel ขนาด 1,500 แรงม้าจากฝรั่งเศส แต่ฝรั่งเศสได้ยกเลิกไป เนื่องจากปากีสถานมีความพยายามในการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ในปี ค.ศ. 1998

การระเบิด (ERA) ติดตั้งเพียงเหล็กกล้าเชื่อมตะเข็บ (Welded Steel) รถ MRT-2000 มีพลประจำรถทั้งหมด 5 นาย ประกอบด้วย ผู้บังคับรถ พลขับและช่างเทคนิค 3 นาย รถได้รับการติดตั้งเกรนไฮโดรลิกที่ส่วนหน้าสามารถยกน้ำหนักได้ 25 ตัน มีเครื่องกว้านที่ลากรถน้ำหนักได้สูงสุด 82 ตัน และใบมีดลากถาดหน้าดินที่ทำงานด้วยไฮดรอลิก เพื่อยกสิ่งกีดขวาง และสร้างเนินดินเพื่อการตั้งรับแรงด่วนในการสถาปนาที่ตั้งยิง โดยสามารถเคลื่อนย้ายหน้าดินได้ 120 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง รถถูกติดตั้งด้วยปืนกลขนาด 12.7 มม. และลูกระเบิดควันที่ส่วนหน้าของผู้บังคับรถ รถกู้ซ่อมมีความเร็วสูงสุด 70 กม./ชม.

ภาพที่ 2 รถถังหลัก MBT-2000Gai

2.2 รถถังหลัก MBT-2000Gai⁶ (หรือเรียกอีกอย่างว่า VT-2 สำหรับการส่งออก)

เป็นรถถังหลักที่มีน้ำหนักน้อยที่สุดใน 3 แบบ คือ น้ำหนัก 42 ตัน และเครื่องยนต์เล็กที่สุด (เครื่องยนต์ดีเซล V-12 ที่ผลิตเพื่อรถหรือยานรบขนาดใหญ่ทั่วไป ขนาด 800 แรงม้า ให้ความเร็วสูงสุด 57 กม./ชม.) MBT 2000 ได้รับการปรับปรุงใหม่เรียกว่า Type 96A MBT หรือ MBT-2000Gai เมื่อใช้ในกองทัพบกจีน มีปืนใหญ่รถถังขนาด 125 มม. ลากล้อเคลื่อนที่ 22 นัด สำรอง 18 นัด ติดตั้งปืนกล 2 กระบอก (ปืนกลขนาด 12.7 มม. และปืนกลร่วมแกนขนาด 7.62 มม.) และสามารถใส่กระสุนได้แบบเดียวกับ MBT-3000 (HE- กระสุนระเบิดทำลาย, HEAT กระสุนระเบิดทำลายต่อสู้อากาศยาน, ADFSDS กระสุนเจาะเกราะ) แต่ในขณะที่ MBT-3000 และ MBT-2000 สามารถใช้กระสุนทำลายต่อสู้อากาศยาน (HEAT) ที่นำวิถีด้วยเลเซอร์ (ระยะยิงสูงสุด 5,000 ม.) ในส่วนของ VT-2 ไม่ได้มีการยืนยันว่ามีการติดตั้งเช่นนั้น รถถัง VT-2 ปกป้องตัวเองด้วยการใช้ท่อยิงกระสุนควันที่ควบคุมด้วยไฟฟ้า ปัจจุบันรถถังมีสถานภาพได้รับการพัฒนาสมบูรณ์แล้ว พร้อมสำหรับการผลิตใช้ในกองทัพและเพื่อการส่งออก

⁶Gai เป็นภาษาจีนว่า Gai-ge อ่านว่า ไก่-เก้อ มีความหมายว่า ปรับปรุงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถหรือ upgraded

ภาพที่ 3 รถถังหลัก MBT-3000

2.3. รถถังหลัก MBT-3000 (หรือเรียกอีกอย่างว่า VT-4 สำหรับการส่งออก)

รถถังหลัก MBT-3000 เริ่มผลิตในปี ค.ศ. 2013 เป็นรถถังแบบล่าสุด มีสมรรถนะสูงสุด และน้ำหนักมากที่สุดใน 3 แบบ ที่ผลิตเพื่อใช้ในกองทัพจีนและเพื่อการส่งออก ด้านอำนาจการยิงได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ด้วยการติดตั้งปืนใหญ่รถถัง 125 มม. ลำกล้องเกลี้ยง อมภัณฑ์แบบ HE, HEAT, ADFSDS บรรจุกระสุนพร้อมยิงครั้งละ 22 นัด และสำรอง 18 นัด อัตราการยิงสูงสุด 12 นัดต่อนาที พร้อมติดตั้งปืนกลอัตโนมัติควบคุมระยะไกลขนาด 12.7 มม. และปืนกลร่วมแกนขนาด 7.62 มม. ระบบควบคุมการยิงเป็นไฟฟ้าทั้งหมด มีกล้องตรวจจับความร้อนสำหรับผู้บังคับรถและเลเซอร์ วัดระยะยิงสำหรับพลปืน ทั้งนี้รถถังได้ออกแบบให้ผู้บังคับรถจะสามารถมองเห็นได้รอบคัน (Stabilized Panoramic Sights)

นอกเหนือไปจากด้านอำนาจการยิงแล้ว ระบบภายในเป็นดิจิทัลทั้งหมด ทั้งระบบปรับอากาศ ระบบป้องกันสงครามนิวเคลียร์-ชีว-เคมี และระบบแจ้งเตือนภัยด้วย INS และ GPS รถถังหลักแบบนี้ได้รับการปรับปรุงจาก MBT-2000 ให้มีความสามารถในการป้องกันสูงขึ้นด้วยการเพิ่มชั้นวัสดุคอมโพสิต และเกราะด้านทานการระเบิด (ERA) และสมรรถนะการเคลื่อนที่ที่พัฒนาจากคันบังคับแบบหางเสือ (Tillers) มาเป็นพวงมาลัย (Steering Wheels) สามารถป้องกันตนเองด้วยระบบท่อยิงลูกระเบิด 12 ท่อยิง (ลูกยิงแตกสะเก็ด - Fragmentation 4 ท่อยิงและลูกกระสุนควัน 8 ท่อยิง) โดยใช้เครื่องยนต์ดีเซลควบคุมด้วยไฟฟ้า ขนาด 1,300 แรงม้า แบบ Ch1000B ที่พัฒนาภายในประเทศจีน ขับเคลื่อนด้วยความเร็วสูงสุด 62 กม./ชม. ทั้งนี้ในปี ค.ศ. 2015 บริษัท NORINCO ได้พัฒนารถถังแบบ MBT 3000 อย่างสมบูรณ์ พร้อมสำหรับการผลิตใช้ในกองทัพและเพื่อการส่งออก

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยการใช้เกณฑ์และสมรรถนะในการพิจารณา

เกณฑ์และสมรรถนะรถถัง	MBT-2000 	MBT-2000Gai (VT-2)	MBT-3000
ระดับเทคโนโลยีโดยรวม	มีระดับเทคโนโลยีเป็นรองจาก MBT-3000 มีการควบคุมด้วยไฟฟ้าหรือดิจิทัลในบางระบบ	มีระดับเทคโนโลยีใกล้เคียงกับ MBT-2000 แต่มีขนาดเล็ก มีความคล่องตัวสูงกว่า โดยคงอำนาจการยิงไว้เท่าเดิม	ระดับเทคโนโลยีขั้นสูงสุดด้านอาวุธ อัตราการยิง การเล็ง เป้า การป้องกัน การสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแบ่งปันข้อมูลในสนามรบตามเวลาจริงและระบบย่อยอื่นที่เป็นดิจิทัล
ความเหมาะสมกับภารกิจและภัยคุกคาม	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเพิ่มโอกาสการจัดหาอะไหล่และการซ่อมบำรุงด้วยการสร้างกรอบความร่วมมือกับประเทศที่ครอบครองรถถังแบบเดียวกันนี้ หรือศึกษาการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ปากีสถานรับมาจากจีนและพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตรถถังในประเทศ - มีสมรรถนะสูง และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีจุดเด่นอยู่ที่ราคาที่ต่ำที่สุดใน 3 รุ่น มีความเหมาะสมที่จะใช้งานอย่างกว้างขวางในหน่วยฝึกและหน่วยปฏิบัติ - รถถังมีสมรรถนะสูงมากและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีระดับเทคโนโลยีสูงสุดใน 3 แบบ ราคาต่อหน่วยสูงที่สุด โดยต้องส่งกำลังพลไปอบรมเป็นระยะเวลานาน และต้องมีระบบส่งกำลังบำรุง, ซ่อมบำรุงที่เข้มแข็ง - มีสมรรถนะสูงมากที่สุดและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ
เครื่องยนต์	สามารถติดตั้งเครื่องยนต์ได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น V-series จากฝรั่งเศส หรือ 6TD-2 จาก KMDB ของยูเครน	เป็นเครื่องยนต์ V-12 หรือเครื่องยนต์ 12 150L7BW ที่สามารถหาได้ในยานรบหรือรถขนาดใหญ่ทั่วไปได้	เป็นเครื่องยนต์ Ch1000b ที่พัฒนาในจีน โดยผลิตเฉพาะรถถังแบบนี้เท่านั้น หากจีนไม่ส่งออก ถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือเลิกผลิตอาจประสบปัญหาได้
อำนาจการยิง	ปืนใหญ่รถถังขนาด 125 มม. ลำกล้องเกลี้ยง มีอำนาจการยิงใกล้เคียงกับ MBT-3000 แต่มีความเป็นไปได้ในการยิงเข้าเป้าที่น้อยกว่า มีอัตราการยิงที่ต่ำกว่า	ปืนใหญ่รถถังขนาด 125 มม. ลำกล้องเกลี้ยง มีอำนาจการยิงเหมือนกับ MBT-3000 แต่ไม่มีใช้กระสุนทำลายรถถัง ที่นำวิถีด้วยเลเซอร์ มีอัตราการยิงที่ต่ำกว่า	ปืนใหญ่รถถังขนาด 125 มม. ลำกล้องเกลี้ยง มีอำนาจการยิงและอัตราการยิงสูงสุด ควบคุมการยิงด้วยระบบดิจิทัลทั้งหมด
ความหลากหลายในการใช้งาน	มีความหลากหลายในการใช้งาน เนื่องจากผ่านการวิจัยและพัฒนาเพื่อการดัดแปลงเป็นรถกู้ซ่อมในสนามได้	เป็นรถถังหลักเพื่อใช้ในการรบเท่านั้น หากเกิดความเสียหายในสนามรบแล้วลากด้วยก๊วนจะไม่เกิดความเสียหาย	เป็นรถถังหลักเพื่อใช้ในการรบเท่านั้น หากเกิดความเสียหายในสนามรบแล้วลากด้วยก๊วนจะไม่เกิดความเสียหาย
ระบบป้องกันสงครามนิวเคลียร์-	ไม่มี	มี	มี
การซ่อมบำรุง	มีความเป็นไปได้สูงในการซ่อมบำรุง ซ่อมคืนสภาพ และจัดหาเครื่องยนต์ ชิ้นส่วน อะไหล่ เนื่องจากมีประจำการในกองทัพต่าง ๆ ทั่วโลก	ความสามารถในการซ่อมบำรุงจำกัดอยู่ที่บริษัท NORINCO	ความสามารถในการซ่อมบำรุงจำกัดอยู่ที่บริษัท NORINCO เนื่องจากเป็นรถถังรุ่นใหม่ล่าสุด

4. สรุปแนวโน้มพัฒนาการรถถังหลักของสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากพัฒนาการโดยสังเขปข้างต้น กล่าวได้ว่ารถถังหลักได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของกองทัพจีนและตลาดภายนอกประเทศ โดยมีแนวทางการพัฒนาทั้งทางด้านขีดความสามารถของรถถังและด้านกลยุทธ์การปรับเปลี่ยนตามความต้องการของลูกค้า เดิมทีนั้นจีนได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและซ่อมบำรุงรถถังจากอดีตสหภาพโซเวียต ประกอบกับเงินทุนและการสนับสนุนจากรัฐบาลเติ้ง เสี่ยว ผิง จีนได้พัฒนาสมรรถนะของรถถังตั้งแต่นั้นเรื่อยมา โดยผลิตใช้งานในกองทัพและส่งออกยังต่างประเทศได้ ในปัจจุบันจีนยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่องแต่ลดลงเหลือเพียง 3 รุ่น และสามารถส่งออกได้ สำหรับสมรรถนะเชิงเปรียบเทียบจาก MBT-2000 มาสู่ MBT-2000 Gai ได้มีการปรับระบบควบคุมการยิงให้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด มีการใช้อุปกรณ์จับเป้าอัตโนมัติและเลเซอร์วัดระยะยิง และเพิ่มเติมการติดตั้งเกราะปฏิกิริยาต้านทานการระเบิดจากเดิมที่มีเพียงเหล็กกล้าและคอมโพสิต และได้ปรับขนาดเครื่องยนต์ให้เล็กลงเพื่อเพิ่มความคล่องตัว โดยคงอำนาจการยิงเท่าเดิม ทำให้สามารถปรับลดราคาลงได้ระดับหนึ่ง ซึ่งประเทศที่มีงบประมาณจำกัดได้ให้ความสนใจมากขึ้น ส่วนรุ่น MBT-3000 เป็นรุ่นที่มีสมรรถนะสูงสุดในรถถังทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น วัสดุตัวถัง เกราะป้องกัน การป้องกันสงครามนิวเคลียร์-ชีว-เคมี หรือระบบการยิงที่ได้รับการปรับให้เป็นดิจิทัลทั้งหมดด้วย ตามรายละเอียดที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยเมื่อนำ MBT-3000 มาเปรียบเทียบกับ M1A2 Abrams ของสหรัฐอเมริกา หรือ T-14 ของรัสเซีย ราคาของ MBT-3000 ต่ำกว่าถึงร้อยละ 30 และ 50 ตามลำดับ โดยมีสมรรถนะที่ใกล้เคียงกัน อาจตีความได้ว่าจีนตั้งใจเลือกผู้ซื้อที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ระบบเศรษฐกิจยังไม่สามารถสนับสนุนกิจการการป้องกันประเทศอย่างได้เต็มที่ แต่มีความต้องการรถถังเพื่อการปฏิบัติการกิจของกองทัพ ทั้งยังมีโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ประเทศตะวันตกส่วนใหญ่ไม่มีให้อีกด้วย รถถังหลักของจีนจึงเป็นอีกตัวเลือกหนึ่งที่ประเทศกำลังพัฒนากำลังให้ความสนใจอยู่จนถึงปัจจุบัน

